САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: БІРІНШІ ДҮНИЕ ЖҮЗІЛІК СОҒЫС

Тазабеков Шапағат

Сабақтың жоспары:

- Бірінші дүниежізілік соғыстың шығу себептері және оның сипаты;
- 1914- ж соғыс қимылдары;
- Соғыс қимылдары;
- Гинденбург жоспары;
- Соғыстың аяқталуы;

Бірінші д/ж соғыстың басталуы

- **1914 жылы 28 маусым күні** Босния мен Герцеговинаның астанасы Сараево қаласында Австро-Венгрия тағының мұрагері Франц Фердинанд пен оның зайыбы қастандықпен өлтірілді Бұл оқиға Австро-Венгрия мен Сербияның қарым-қатынасын шиеленістіріп, кезекті Балқан дағдарысына апарды;
- **1914жылы 23 шілде** күні Автро-Венгрия (Германияның соғысқа итермелеуімен) Сербияға ультиматум жолдап, 28 шілдеде оған соғыс жариялады. Сербия Ресейден көмек сұрады. Ресей дереу жұмылдыру жұмысын бастады;
- **1914жылы 1 тамызда** Германия Ресейге ;
- **3 тамызда** Францияға соғыс жариялады;
- **4 тамызда** Англия үкіметі Германияға қарсы соғыс жариялады.
- Алғашқы күннен Еуропада 2 майдан құрылды:
  -Батыс майдан – Бельгия мен Францияға қарсы
  -Шығыс майдан – Ресейге қарсы;

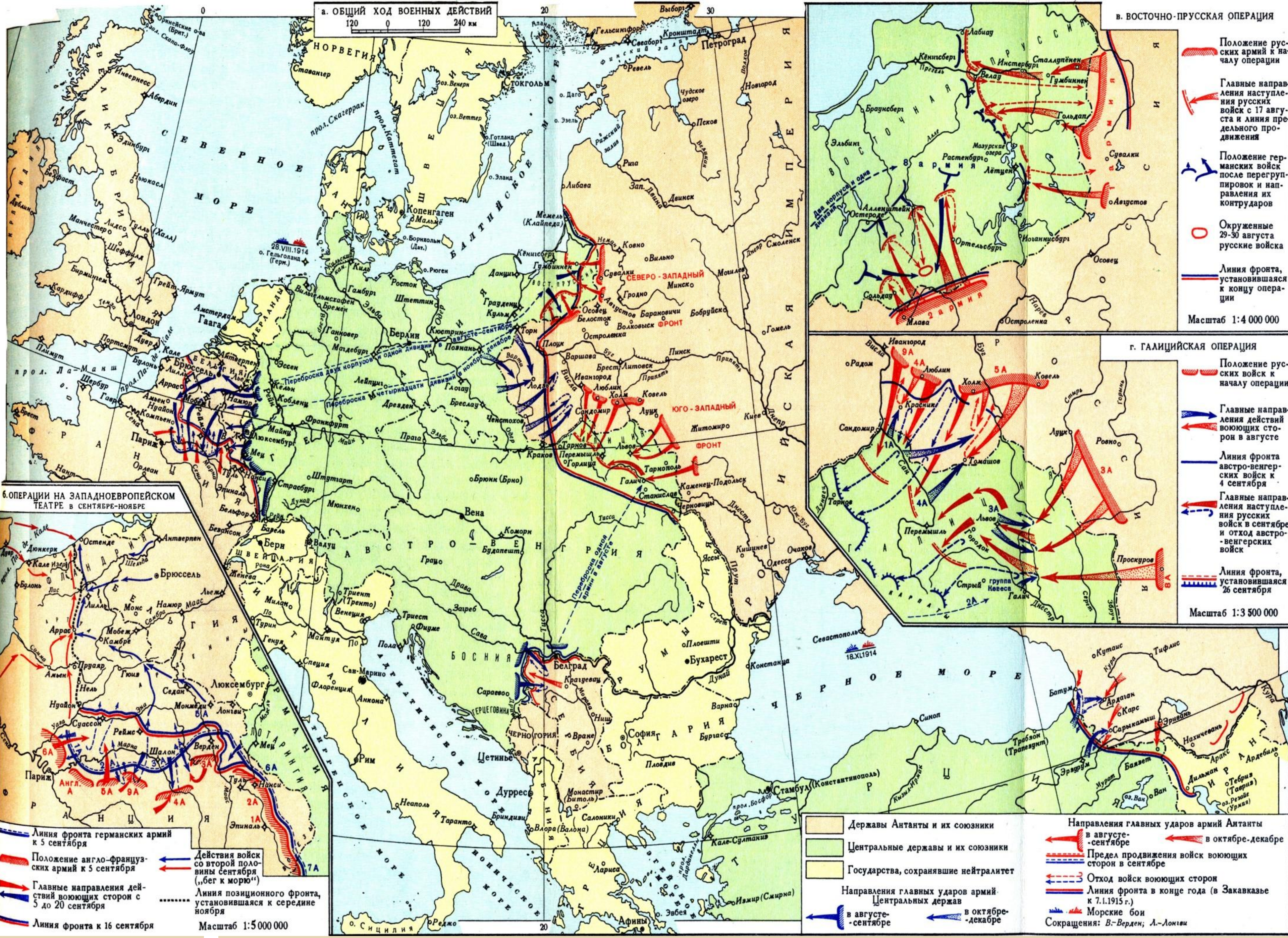

а. ОБЩИЙ ХОД ВОЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ
120 0 120 240 км
в. ВОСТОЧНО-ПРУССКАЯ ОПЕРАЦИЯ
Положение русских армий к началу операции
Главные направления наступления русских войск с 17 августа и линия предельного продвижения
Положение германских войск после перегруппировок и направления их контрударов
Окруженные 29-30 августа русские войска
Линия фронта, установившаяся к концу операции
Масштаб 1:4 000 000
г. ГАЛИЦИЙСКАЯ ОПЕРАЦИЯ
Положение русских войск к началу операции
Главные направления действий воюющих сторон в августе
Линия фронта австро-венгерских войск к 4 сентября
Главные направления наступления русских войск в сентябре и отход австро-венгерских войск
Линия фронта, установившаяся 26 сентября
Масштаб 1:3 500 000
б. ОПЕРАЦИИ НА ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКОМ ТЕАТРЕ в СЕНТЯБРЕ-НОЯБРЕ
Линия фронта германских армий к 5 сентября
Положение англо-французских армий к 5 сентября
Главные направления действий воюющих сторон с 5 до 20 сентября
Линия фронта к 16 сентября
Действия войск со второй половины сентября („бег к морю")
Линия позиционного фронта, установившаяся к середине ноября
Масштаб 1:5 000 000
Державы Антанты и их союзники
Центральные державы и их союзники
Государства, сохранявшие нейтралитет
Направления главных ударов армий Центральных держав
в августе-сентябре
в октябре-декабре
Направления главных ударов армий Антанты
в августе-сентябре
в октябре-декабре
Предел продвижения войск воюющих сторон в сентябре
Отход войск воюющих сторон
Линия фронта в конце года (в Закавказье к 7.I.1915 г.)
Морские бои
Сокращения: В.-Верден; Л.-Лонгви
СЕВЕРНОЕ МОРЕ
БАЛТИЙСКОЕ МОРЕ
ЧЕРНОЕ МОРЕ
АДРИАТИЧЕСКОЕ МОРЕ
СЕВЕРО-ЗАПАДНЫЙ ФРОНТ
ЮГО-ЗАПАДНЫЙ ФРОНТ
РОССИЙСКАЯ ИМПЕРИЯ
АВСТРО-ВЕНГРИЯ
ГЕРМАНИЯ
ФРАНЦИЯ
ВЕЛИКОБРИТАНИЯ
НОРВЕГИЯ
ШВЕЦИЯ
РУМЫНИЯ
БОЛГАРИЯ
СЕРБИЯ
ИТАЛИЯ
28.VIII.1914
18.XI.1914
Петроград
Берлин
Париж
Вена
Лондон
Стамбул (Константинополь)

1914- ж соғыс қимылдары

- Соғысты бастаған Германия ең алдымен Францияны жаулап, содан кейін Ресейге шабуыл жасауды көздеді. Бұл **«Шлиффен жоспары»** деп аталады;
- 1914-15жж Германия екі бағытта шабуылдап, әлсіреп қалды;
- 1914ж ең ірі шайқас Марна өзеніндегі шайқас;
- Үштік Одақ жағына Осман империясы тартылып, 1914жылы 29 қазанда Ресей, Англия, Францияға қарсы соғыс ашты;
- 1914ж 23 тамызда Жапония Германияға соғыс жариялады;

Бірінші дүниежүзілік соғыс

Әлем халықтарының саны бойынша 61,8% соғысқа қатысты

Соғыс жылдарында 70 млн дейінгі адамдар жұмылдырылған

33 мемлекет қатысты

Соғыс қимылдары 14 мемлекеттің территорияларын

Жалпы соғысқа қатысқан халықтын саны 1,1 млрд адам.

1915-16жж соғыс қимылдары

- 1915жылы 22 сәуірде Германия алғаш рет химия қаруын Ипр өзеніндегі шайқаста қолданды;
- Италия 1915ж мамырда Австро-Венгрияға қарсы соғыс ашты;
- 1915жылы күзде Үштік Одаққа Болгария қосылды. Нәтижесінде Төрттік Одақ құрылды. олар: Австро-Венгрия, Германия, Туркия, Болгария;
- 1916жылы соғыс қимылдары Батыс майданға ауысты;
- «Верден қырғыны»
- 1916жылы 4 маусымда Шығыста Ресей армиясының Оңтүстік-батыс майдандағы жаңа шабуылыбасталды

Гинденбург жоспары

- 1916жылы 29 тамызда Германия әскері басшылығына фельдмаршал фон Гинденбург келді;
- 1917жылы соғыстың жаңа жоспары жасалды (Ол бойынша барлық майдандағы шабуылдардың бірдей жүргізілуі тоқтатылуы тиіс болды және майдан шептері қысқартылуы керек болды. 16-60 жас аралығындағы ер адамдар әскерге шақырылатын болды);
- 1917 жылдан бастап Германия соғысушы мемлекеттермен қатар, бейтарап елдердің сауда және жолаушы кемелерін суға батыратындығын жариялады;
- 1917 жылы 6 сәуірде АҚШ Германияға соғыс жариялады;

Соғыстың аяқталуы

- Германия Шығыс майданнан Батыс майданға бар күшін әкелді. 1918жылы наурызда Германия шабуылға шықты. Шілдеде соңғы шабуылы да нәтиже бермеді. Антантаның күші керісінше арта берді. АҚШ әскерінің Европаға келіп жетуі француз армиясының 18 шілдеде Марна түбінде жаңа шабуылға шығуына мүмкіндік берді. 8 тамыз айында Антанта әскерлері (француз Фоштың басшылығымен) Аррас аймағындағы неміс майданын бұзып өтіп, Батыс майдан, Балқан және Таяу Шығыста жалпы шабуылын бастады.Олар бір күннің ішінде немістің 16 дивизиясын құртып жіберген. Ол туралы неміс генерал Людендорф «герман армиясының д/ж соғыс тарихындағы ең қаралы күні болды » деп жазады.
- 1918жылы 28 қыркүйекте Салоника майданында толық талқандалған Болгария бітім туралы келісімге қол қойды;
- Қазан айында Туркия тізе бүкті;
- Австро-Венгрия бөлшектенді;
- Чехословакия, Венгрия, кейін Югославия құрылды.Австро-Венгрия Антантамен 1918жылы 3 карашада бітімге қол қойды.
- 1918жылы 11 қарашада Гремания Компьен орманында генерал Фоштың штабында бітімге қол қойды.
  Бірінші д/ж соғыс аяқталды.

АНТАНТА ОДАҒЫНА ҚАНДАЙ ЕЛДЕР КІРДІ?

- 1.
- 2.
- 3.

ҮШТІК ОДАҚҚА ҚАНДАЙ ЕЛДЕР КІРДІ?

- 1.
- 2.
- 3.

1.1914 ж Бірінші д.ж. соғыстың басталған күні

А) 1 қыркүйек В) 1 тамыз С) 1 қазан Д) 1 шілде Е) 1 маусым

2. Бірінші д.ж. соғысқа қанша мемлекет қатысты?А) 35 В) 36 С) 37 Д) 38 Е) 39

3. Бірінші д.ж.соғыстың аяқталуы.

А) 1919 ж 19 қаңтар В) 1918 ж 11 қараша С) 1917 жылы 25 қазан

1. Бірінші д. ж. соғыс Германияның қай елге соғыс жариялауымен басталды?

А) Францияға В) Англияға С) Ресейге Д) Польшаға Е) Египетке

2. Бірінші д.ж. соғыстың болған уақыты

А) 1915-1918жж В) 1914-18жж С) 1917-19жж Д) 1912 – 1916 жж Е) 1914 – 1920 жж